

Lekcja

Temat: Sparta i wojny z Persami

1. Sparta – polis grecka, położona w Lakonii na południu Grecji, na Półwyspie Peloponez. Sparta ma drodze podbojów stworzyła silne państwo, obejmujące znaczną część południowej Grecji.
2. Społeczeństwo Sparty:
 - a. Spartanie (Spartiaci) – pełnoprawni obywatele Sparty, decydowali o najważniejszych sprawach państwa.
 - b. Periojkowie – zajmowali się handlem i rzemiosłem, nie posiadali praw politycznych, ale cieszyli się wolnością osobistą.
 - c. Heloci – zajmowali się rolnictwem i hodowlą, byli przypisani do ziemi Spartan, dla których pracowali. Nie posiadali żadnych praw, przywilejów i wolności osobistej.
3. Ustrój polityczny w Sparcie (oligarchia spartańska)
 - a. Oligarchia – władzę w państwie sprawuje nieliczna, ale najbardziej uprzywilejowana grupa ludzi
 - b. Organy władzy:
 - Geruzja – rada starszych, była najważniejszym organem władzy w Sparcie. W jej skład wchodziło dwóch królów oraz 28 starszych obywateli – gerontów.
 - Dwóch królów – funkcje wojskowe i religijne
 - Zgromadzenie obywateli – w jego skład wchodziło wyłącznie Spartanie. Zgromadzenie ustanawiało prawa, ale działało pod wpływem geruzji.
4. Wychowanie spartańskie (agoge)
 - a. Cel:
 - Wychowanie doskonałych żołnierzy i obywateli w służbie państwu
 - b. Etapy:
 - Dzieciństwo - do 7 roku życia u boku matki
 - Surowe wychowanie – do 12 roku życia nauka pisania, czytania i zwięzłego wypowiedzania się, następnie do 20 roku życia szkolenie wojskowe
 - Służba wojskowa – trwała od 20 do 30 roku życia
 - Życie dorosłe – po 30 roku życia otrzymywali ziemię z helotami i mogli brać udział w zgromadzeniu obywateli, ale byli wciąż powoływani do wojska w razie wojny
 - Sprawowanie władzy – po 60 roku życia nie obowiązywała służba wojskowa – najznamienitsi Spartanie byli wybierani do geruzji
5. Imperium perskie
 - a. VI-V w. p.n.e. – szczyt potęgi państwa perskiego
 - b. Terytorium – obszary Bliskiego Wschodu (Persja, Mezopotamia, Palestyna, Azja Mniejsza) oraz Afryki (Egipt)
6. Przyczyny wojen Greków z Persami
 - a. Opanowanie przez Persów greckich polis w Azji Mniejszej
 - b. 499 r. p.n.e. – powstanie zbrojne Greków (Milet) przeciw Persom, któremu wsparcie udzieliły Ateny
7. Przebieg wojen
 - a. 490 r. p.n.e. – klęska Persów w bitwie pod Maratonem (Militiades)
 - b. 480 r. p.n.e.:
 - Zwycięstwo Persów nad Spartanami pod Termopilami (Leonidas)
 - Klęska Persów w bitwie morskiej pod Salaminą (Temistokles)
 - c. 479 r. p.n.e. – porażka Persów pod Platejami i ostateczna rezygnacja z planów podboju Hellady